

ŠTEV. 7.

LETNIK XXVIII.

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 7. l. 1927

NARODNI GOSPODAR

**GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“
V LJUBLJANI.**

V LJUBLJANI, DNE 15. JULIJA 1927.

TISK ZADRUŽNE TISKARNE V LJUBLJANI.

VSEBINA: Poročilo načelstva o poslovanju Zadrúžne zveze v preteklem poslovnem letu. — Agrarne zajednice v Vojvodini. — K. K.: Rente in amortizacije. — Hibe naših blagovnih zagrug. — 50-letni jubilej Ljudske hranilnice in posojilnice v Ormožu. — Vprašanja in odgovori. — Zadrúžništvo. — Gospodarstvo. ....

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 7, I. 1927.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Občni zbor Mlekarske zadruge v Komendi, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 31. julija 1927 ob pol 8. uri v zadrúžnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Poročilo o izvršeni reviziji. 4. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 5. Volitev dveh članov načelstva in dveh članov nadzorstva. 6. Slučajnosti.

23. redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Farji pri Kostelu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 24. julija 1927 ob 15. uri v župnišču. 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o 22. občnem zboru. 2. Poročilo načelstva. 3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1926. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Prememba pravil. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Št. Jurju pri Kranju, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 31. julija 1927 ob 3. uri pop. v prostorih Hranilnice in posojilnice. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1926. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Čitanje revizijskega poročila. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Šmartnem na Pohorju, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 24. julija 1927 ob pol 11. uri dop. v posojilniških prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1926. 3. Revizijsko poročilo. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Ambrusu, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 24. julija 1927 ob 3. uri pop. v posojilniških prostorih. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo-a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka za l. 1926. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Živnorelske in svinjerejske zadruge v Ambrusu, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo dne 24. julija 1927 ob pol treh popoldne v prostorih Hranilnice in posojilnice v Ambrusu. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka. 5. Razdrúžitev zadruge. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Sevnici, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 25. julija 1927 ob 10. uri dop. v posojilniških prostorih. 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem rednem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva. 3. Odobritev računskega zaključka

za leto 1926. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Dramljah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 31. julija 1927 ob 9. uri dop. v uradnem prostoru. 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1926. 4. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice na Catežu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 24. julija 1927 ob 3. uri pop. v uradnem prostoru. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva za Kranj in okolico, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo dne 31. julija 1927 ob 4. uri pop. v knjižnici Ljudskega doma v Kranju. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje računskih zaključkov. 3. Sklepanje o razdrúžitvi zadruge. 4. Ev. volitev načelstva in nadzorstva.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Leskovicah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 26. julija 1927 ob 8. uri dop. v posojilničnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1926. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Izredni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice Sv. Lovrenc na Pohorju, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 24. julija 1927 ob 8. uri zjutraj v posojilniških prostorih. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Volitev enega člana načelstva. 3. Volitev enega člana nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Cerkljah ob Krki, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo 31. julija 1927 po litanijah v uradnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Senčurju, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo dne 31. julija 1927 ob 1. uri pop. pri načelniku g. Antonu Umniku v Senčurju. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1926. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Poročilo o izv. reviziji. 6. Slučajnosti.

Izredni občni zbor Mlekarske zadruge v Naklem, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 14. avgusta 1927 ob pol 8. uri v mlekarni. 1. Čitanje revizijskega poročila. 2. Prememba pravil. 3. Povišanje deležev. 4. Slučajnosti.

Izredni občni zbor Mlekarske zadruge v Semiču, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 21. avgusta 1927 ob 8. uri zjutraj v semiški Soli. 1. Sprememba pravil. 2. Slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din. na leto, za pol leta 12.50 Din.
 Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo.

Poročilo načelstva o poslovanju Zadružne zveze v preteklem poslovnem letu.

(Konec.)

Zadružni tečaji in predavanja.

Zadružne tečaje smo preteklo zimo prirejali v celi Sloveniji. V ljubljanski oblasti se je vršilo 9 enodnevnih tečajev za člane načelstev in nadzorstev po sodnih okrajih. Predavala sta Zvezina uradnika dr. Milavec in dr. Basaj o dolžnostih načelstva in nadzorstva, o davčnih in taksnih zadevah, o poslovanju kreditnih zadrug in o pospeševanju varčevanja, zlasti pri mladini. Povprečna udeležba je bila 35 na tečaj. Zvezi so prišle skoro od povsod zahvale za prireditve tečajev. V mariborski oblasti sta imela revizorja Tirš in Slak preteklo zimo 6 enodnevnih zadružno-gospodarskih tečajev, na katerih je bila povprečna udeležba 25. Poleg tega so se vršili v mariborski oblasti še trije knjigovodski tečaji in sicer štiridnevni v Celju, dvadnevni v Konjicah in tridnevni v Dol. Dubravi v Medjimurju.

Zadružno gibanje nujno potrebuje čimveč takih tečajev ne le da se širi znanje o zadružnem poslovanju, ampak da se pogloblja in krepi zadruža zavest, da se priliva novo olje v pojemajoče zadružno navdušenje. Zadružna zveza bđ to nalogo vršila v intenzivnejši meri čim bo imela za to svrha na

razpolago več moči in sredstev. Uvidevamo potrebo za strokovna predavanja o mlekarstvu, živinoreji, o vnovčevanju sadja in drugo. Povsod se ravno z zadružno obliko pri naših malih kmetijah dajo doseči najlepši uspehi.

Poleg omenjenih tečajev so se vršila tudi posamezna predavanja zlasti ob priliki občnih zborov in pri ustanovitvah zadrug.

Denarna izravnava.

Kot centrala 300 kreditnih zadrug ima Zveza z denarno izravnavo najodgovornejšo nalogo. Zveza upravlja nad 100 milijonov zadružnega denarja, Zveza mora gledati, da nudi zadrugam za njihove naložbe najugodnejšo obrestno mero, pri čemer pa mora vedno biti popolnoma likvidna, kar je težko spraviti v soglasje z zahtevo visoke obrestne mere. V zavesti te odgovornosti je Zveza upravljala ljudske prihranke z vso previdnostjo in vsled tega uživala tudi splošno zaupanje članic. O tem zaupanju najbolje pričča visoka vsota naložb, ki je zrastle s pripisanimi obrestmi od Din 95,333.000 na Din 102 milijona 98.000, t. j. za Din 6,765.000 ali 7%. Je to visoka vsota, a vendar ne moremo biti zadovoljni, ker bi bila lahko še znatno višja. Po računskih zaključkih kreditnih zadrug za

l. 1925 smo namreč ugotovili, da so že koncem l. 1925 imele Zvezine članice, predvsem Schultze-Delitschevke, 71.000.000 Din naloženih drugod.

Držite zadržno disciplino!

Zadruharji, Zveza vrši svojo dolžnost s samopožrtvovalnostjo. Tega ji ne more nihče odrekati. Zato opravičeno pričakuje, da bodo tudi članice izvrševale svojo dolžnost in se zlasti glede nalaganja odvišnega denarja držale zadržne discipline, kakor jim to predpisuje § 6 Zvezinih pravil. Kdor ni z nami, je proti nam. Kdor noče marširati z nami, naj gre svojo pot, nikogar ne držimo. Niti vprašanje zaupanja v Zvezo, niti vprašanje obrestne mere ne more biti vzrok za kršenje zadržne discipline. Položaj Zveze imate na dlani. Naša bilanca je čista in odkrita. Solidnost Zvezinega poslovanja je najtrdnější temelj za vaše zaupanje. Obrestna mera za naložbe je bila dogovorjena med vsemi denarnimi zavodi in je Zveza v okviru tega dogovora nudila, kar je največ smela. Če so pri vsem tem nekatere članice držale del naložb ali celo vse naložbe drugod, potem je možno, da se drugi zavodi niso držali dogovora glede obrestne mere. Ni pravično, da zadruge zahtevajo in sprejemajo od Zveze izvrševanje njenih dolžnosti, same pa prevzete obveznosti pravil kršijo. Vsem tem zadrugam veljaj poziv: izpolnite svoje dolžnosti. Ako pa se vam zdijo pretežke, pojdite tja, kjer se manj zahteva in več daje, oziroma če že ne daje, vsaj obljublja.

Vsa denarna naročila posojilnic je Zveza točno izvrševala. Vedno je bil še isti dan, ko je prišlo naročilo, denar posojilnici tudi odposlan. Z ozirom na to točnost in pa z ozirom na poštinsko prostost, ker so posojilnice dobivale vse vsote brez stroškov, so mogle izhajati sorazmerno z malo brezobrestno gotovino v blagajni.

Denarna pisma.

Vsled poštinske ugodnosti za vrednostna pisma smo pri denarni izravnavi poslovanje poštne hranilnice opustili in se posluževali pretežno za denarni promet vrednostnih pisem. V letu 1926 je Zveza zadrugam odposlala v 1844 denarnih pismih 29.000.000 Din, ostala izplačila so se izvršila pri blagajni, po poštnem čekovnem zavodu in z nakaznicami. Povprečno pride na eno odposlano vrednostno pismo vsota Din 16.300, za kakršno pismo bi znašala pristojbina 29 Din 30 para, torej za vseh od Zveze odposlanih 1844 pisem Din 54.000.

Novi krediti.

Kredite je Zveza dovoljevala s potrebno previdnostjo. V 46 slučajih je bilo dovoljenih kreditov v skupnem znesku Din 8.020.000. Od teh dovoljenih kreditov je bilo ob zaključku leta izčrpanih Din 7.508.000, torej skoro vsi novo dovoljeni krediti v celoti. Uprava kreditov, ki so v celoti znašali ob koncu leta Din 46.642.000, zahteva od Zvezine uprave velike pazljivosti in skrbnosti. Ta pazljivost drži nasproti v čuječnosti tudi zadruge, ki imajo kredite, da se svojih obveznosti stalno zavedajo in jih tudi ob določenih rokih izpolnjujejo.

Fluktuiranje naložb.

Naša bilanca za leto 1926 vam kaže stanje, kakršno je bilo 31. decembra. Ne vidite pa iz tega, kako je denar pri Zvezi fluktuiral. Tako smo morali spomladi in v poletju lanskega leta vsled velikih dyigov za okroglo 15.000.000 Din več izplačati na račun naložb kot smo prejeli. Z ozirom na to veliko fluktuiranje moramo seveda držati pri bankah izredno velike razpoložljive vsote, za katere seveda dobivamo le še 6% obresti. Za našo bilanco je to v toliko neugodno, ker obrestni račun ne da tistega uspeha kot bi ga imeli

od vezanih računov, to tembolj, ker ne moremo držati pri bankah daleč ne tako visoke vsote v vezanem računu, kakor vežejo svoje naložbe posojilnice.

Povišani deleži.

Iz naše bilance bi posebej opozoril še na dvoje. Vplačilo povišanih deležev je končno urejeno in so vse posojilnice razun ene povišane deleže vplačale, v kolikor jim za odplačevanje niso bili dovoljeni daljši roki.

Bilančni dobiček.

Drugo pa je naš dobiček za leto 1926, ki znaša le Din 12.507.

Zakaj smo pri 100-milijonskem stanju naložb dosegli tako malenkostni prebitok vam najlepše pokaže naš račun zgube in dobička. Iz računa obresti vidite, da imamo le malenkostno razliko med obrestno mero za vloge in kredite. Posojilnice so se namreč v drugi polovici lanskega leta, še bolj pa v tekočem letu v prav veliki meri poslužile pravice vezanja svojih naložb, da dosežejo 7% obresti. Dalje je Zveza kot že omenjeno radi velikega fluktuiranja naložb morala držati pri bankah visoke vsote, za katere je dobivala le 6%-ne obresti, torej manj kot je sama v srednjem za naložbe plačevala. Kot že ponovno omenjeno so režijski stroški z ozirom na obširen delokrog Zveze znatni, kakor vidite n. pr. račun uradi Din 833.900, račun zadružne šole, tečajev, Narodnega Gospodarja in naposled račun odpisov z Din 102.000 in članarine pri Glavnem zadružnem savezu.

Naše članstvo pri Glavnem zadružnem savezu je kljub visoki članarini neobhodno, prvič radi zadružne skupnosti in zastopanja interesov in pravic zadružništva v celi državi in drugič radi izvrševanja revizije. Gotovo je, da prečansko zadružništvo še danes ne bi imelo davčnih, taksnih in poštninskih ugodnosti, ako ne bi bilo vse zadružništvo

države nastopalo skupno v svoji organizaciji G. Z. S.

Majhnega izkazanega dobička se ne sramujemo. To je dokaz za solidnost naše bilance. To je dokaz, da smo delali res zadružno za občo korist, ne pa za svoj dobiček, to je naposled dokaz naše zadružne solidarnosti in požrtvovalnosti, ki ne išče sebe in svojega dobička, ampak pomaga, kjer more, dela zadruga in ustvarja s tem obče blagostanje.

Naše rezerve.

27 let dela ima Zveza za seboj. V teh 27 letih si je nabrala le 156.000 Din rezerv. Res je, bilančnih rezerv si Zveza ni veliko nabrala, toda nabrala si je nekaj, kar velja več kot milijonske rezerve. Pridobila si je zaslug za krepko in delavno naše zadružništvo in za slovenskega kmeta. Pridobila si je ugled in zaupanje slovenskega ljudstva. Ugled in zaupanje pa so nam najdragocenejše rezerve za uspešno delo v bodočnosti.

Zveza je v interesu zadrug tudi pritegnila v svoj delokrog preskrbo vseh knjig in tiskovin. Kakor vidite iz bilance je zaloga s 75.000 Din znatno višja kot lani. Pošiljanje knjig in tiskovin je povzročilo našemu ekspeditu veliko novega dela, toda to delo smo si drage volje sami naprtili, ko smo videli, da dobijo na ta način članice knjige in tiskovine za približno 30 do 50% ceneje in to brez stroškov za ekspedicijo in poštnino pri paketih do dveh kilogramov. (Slučaj Škocijan.)

Zadružna statistika.

V preteklem letu smo izdelali zopet statistiko in sicer za l. 1924. Za zadružništvo je statistika zelo važen pripomoček, ker eksaktno v številkah kaže obseg zadružnega poslovanja, uspehe in neuspehe, kakor so razvidni iz bilance. Navadno se da po raziskavanju in primerjanju teh števil dognati vzroke neuspehov in torej izvršiti potrebne

korekture v združnem delu in gibanju. Zato bo morala Zveza kljub zamudi časa, potrebnim številnim opominom radi računskih zaključkov in kljub velikih stroškov redno sestavljati statistiko, s katero se tudi vsem, ki se pečajo z raziskavanjem združništva zlasti pa tudi Glavnemu združnemu savezu in poljedelskemu ministru najboljši in najkrajše pojasni položaj našega združništva.

Načelstvo.

Načelstvo Zveze je imelo vsega v letu 1926 47 načelstvenih sej, poleg tega sta bili dve skupni seji načelstva in nadzorstva in ena seja Zvezinega odbora. Poleg revizijskih poročil, reševanja prošelj za kredite in potrditev posojil so se obravnavale v sejah vse tekoče zadeve, tako da je bilo v 47 sejah napravljeno 793 sklepov oziroma podanih poročil. Te številke najboljše poročajo, kako podrobno in intenzivno se je načelstvo v dolgih sejah skoro redno vsak teden pečalo z združnimi zadevami.

Pisarna.

Pisarna je prejela v letu 1926 11.851 dopisov, odposlala pa 16.350 dopisov in 14 okrožnic v 2361 izvodih. Odposlanih je bilo torej iz pisarne 18.712 pisem ali povprečno 62 dnevno. Tudi ta številka kaže na velik obseg Zvezinega dela. K temu pa se pridruži še ekspedicija Narodnega Gospodarja ter knjig in tiskovin za zadruge. Predloženi vam račun prometa, zgube in dobička ter bilance spričuje, da je moralo tudi knjigovodstvo biti na višku in izrabiti vsako minuto, da je delo obvladalo. Revizorji in tajništvo sta poleg svojih revizijskih in pisarniških poslov imeli še pouk na združni šoli, pouk tudi na orglarski šoli in poleg tega predavanja in tečaje. Zvezino uradništvo je torej moralo v resnici izrabiti vsako minuto delavnega časa, da je delo šlo sproti izpod rok,

da ni bilo pri reševanju dopisov in drugih zadev nobenih zaostankov in zamud.

V splošnem je glede združništva v državi omenjati, da še vedno nismo prišli do enotnega združnega zakona, dasi je združništvo tak načrt že izdelalo in so se tudi vse zveze na enoten načrt zedinile. Davčne in taksne ugodnosti, ki jih uživa srbsko združništvo na podlagi združnega zakona, bodo veljale za prečansko združništvo po določbi inančnega zakona za l. 1927/28 tudi še za tekoče prorač. leto. Medtem pa bo že najbrže stopil v veljavo enotni zakon o obdavčenju, v katerem pa se dosedaj še ni posrečilo uveljaviti določbo glede davčne prostosti kmetijskih zadrug.

Zahvala Jugoslovanskem klubu.

V vseh združnih zadevah so nam šli poslanci Jugoslovanskega kluba vedno na roko in smatramo za svojo dolžnost izreči pred to glavno skupščino vsem gospodom poslancem Jugoslovanskega kluba, zlasti pa njega predsedniku gosp. dr. Korošču našo zahvalo in priznanje in se jim za enako naklonjenost in pomoč priporočamo tudi v bodoče.

Sklep.

Kakor ste slišali iz tega poročila je Zveza po svojih najboljših močeh vršila vsestransko svoje dolžnosti kot revizijska oblast, kot centrala za denarno izravnavo, kot ustanova za pravno pomoč zadrugam in za združno izobrazbo in propagando. Ni se ustrašila nobenega dela in nobenih žrtev. Tako je Zveza v preteklem letu sama krepko korakala za svojimi cilji pa tudi včlanjenim zadrugam je z najboljšo voljo pomagala preko težav. Prosimo za blagohotno kritiko in bomo radi volje pripravljeni uvaževati nasvete, ki nam jih boste mogoče mogli dati v eni ali drugi smeri z ozirom na vašo združno prakso.

Agrarne zajednice v Vojvodini.

Za Banat, Bačko in Srem obstoji v Novem Sadu zveza agrarnih zajednic, katera ima namen, sodelovati pri organizaciji krajevnih zadrug, pravilnem reševanju agrarne reforme in kolonizacije ter pospeševati kulturna in ekonomska stremjenja naseljenikov. Zveza in posamezne krajevne zajednice, ki jih je ustvarila potreba časa, so danes že precej čvrste organizacije, ki so sposobne, da uspešno delujejo pri reševanju raznih gospodarskih in socialnih vprašanjih v Vojvodini.

V zvezi je včlanjenih 123 agrarnih zajednic. Zanimanje za snovanje novih zajednic je veliko, ali upravni odbor zveze se drži načela, da je treba učvrstiti in razviti delo najprej v obstoječih zajednicah in šele potem snovati nove in to le v takih krajih, kjer so dani pogoji za delo in razvoj. Zveza in zajednice so obračale največjo pažnjo graditvi hiš za koloniste in nabavi najvažnejših kmetijskih potrebščin. V ta namen je bil porabljen največji del dovoljenih kreditov. Zdrava hiša s potrebnim obratnim inventarjem je prvi pogoj za obstanek in napredovanje kolonistov. Do sedaj se je po raznih naselbinah sezidalo nad 3500 hiš, od katerih so nekatere povsem dograjene, večina pa še ni dovršenih. Delo je otežkočeno vsled znatnega skrčenja državnega kredita. Naseljenec potrebuje mnogo: hišo, gospodarske zgradbe, živ in mrtev obratni inventar. V večini slučajev so kolonisti siromašni ljudje, ki prihajajo brez sredstev in z mnogobrojno družino na dodeljeno jim zemljo. Država je zaradi varčevanja reducirala kredite na minimum, naseljenec težko pride do kredita pri bančnih zavodih in tako je izpostavljen izkoriščanju krajevnih oderuhov. Agrarne zajednice s svojimi skromnimi sredstvi še da-

leč niso v položaju, da bi v polni meri pomagale svojim članom, ki so na ta način obsojeni na propast in ves problem kolonizacije je postal dvomljivo vprašanje. V zavesti teh nevarnosti si je zveza prizadevala, da pride do potrebnih sredstev. Toda zveza se pritožuje, da izvzemši nekaj častnih izjem, njeno prizadevanje ni našlo primernega odziva. Vendar ji je uspelo, da je pojedinim zajednicam pomagala z manjšimi krediti.

Takoj po vojni je bila v Vojvodini znatno padla produkcija, zlasti produkcija industrijskih rastlin. Nasprotniki agrarne reforme so kazali s prstom na to reformo kot jedini vzrok nazadovanja. Zveza se je mnogo trudila, da navaja svoje člane k intenzivnejšemu obdelovanju zemlje. To prizadevanje je imelo lep uspeh, produkcija je v obče hitro rastla in produkcija industrijskih rastlin je celo preseгла predvojno produkcijo. Na žalost pa so bili proizvajalci industrijskih rastlin močno oškodovani vsled karteliranja tvornic in zaradi tega je začela ta panoga zopet nazadovati. V interesu bolj intenzivnega obdelovanja se je v nekaterih agrarnih zajednicah uvedlo skupno obdelovanje, kar je doneslo veliko korist zajednicam samim kakor tudi njihovim članom. Zaradi tega bi bilo treba koloniste naseljevati bolj skupaj, da bi se mogli v večji meri okoristiti z modernimi obratnimi pripomočki.

Kmetijska produkcija v Vojvodini trpi zelo zaradi pomanjkanja denarja. Naseljenci so mnogokrat prisiljeni prodati svoje proizvode ob nepravem času, še pred žetvijo, krajevnim oderuhom po zelo nizkih cenah. Tako so prošlega leta prodajali koruzo po 70 do 90 Din, dočim se sedaj dosežejo cene do 170 Din. Iz tega se vidi, da ni dovoljno samo dvigati produkcijo, ampak je treba na-

seljencu dati tudi priliko, da lahko svoje pridelke dovoljno vnoyči. Nekatere agrarne zajednice so v ta namen osnovale skupna skladišča, v katera oddajajo člani žito in dobe za to od zajednice izvesten predujem. Zbrano žito čaka v skladišču primerne cene. Čisti dobiček gre v korist članom. Ta način prodajanja se je izkazal kot zelo dober.

Ker ni pričakovati, da bi se od države dalo dobiti večje kredite, se dela na to, da se med člani uvede stalna, prisilna štednja. Tako bi zajednice dobile stalne vire za podeljevanje kreditov potrebnim članom.

Zaradi poplave je lansko leto utrpelo veliko škodo 11 agrarnih zajednic, katerim je narasla voda uničila posevke na 120.000 oralih zemlje in porušila nekaj stotin hiš. S pomočjo Rdečega križa je večji del porušenihiš zgrajena novo, a ostale se imajo zgraditi letos.

Člani imajo svoje lastne in agrarne zemlje povprečno po 7 oralov, kar se smatra za pravi tip malega posestnika. Mnogo slabše so razmere glede živine. Na eno družino pride povprečno po en konj in eno govedo, dočim odpade na eno družino nekoliko večje število prašičev in ovac.

Agrarne zajednice so še mlada ustanova, ki si še ni pridobila dovoljno izkušenj,

niti nimajo zadosti sposobnih poslovodij. Med člani tudi ni v zadostni meri razvita zadružna zavest, dočim se imajo na drugi strani boriti s finančno krizo in drugimi težavami. Vkljub vsem tem neprilikam pa zajednice korakoma napredujejo tako v organizaciji kakor tudi v poslovanju in goji zveza vsled tega nado, da bo mogla v bodoče v večji meri in z večjim uspehom sodelovati pri vseh vprašanih, ki so združena s kolonizacijo.

V Vojvodini je razvita poljedelska industrija, ki je pa vsa v rokah tujega kapitala in stoji vsled tega napram domačemu poljedelcu vedno v neprijateljskih odnošajih. Zato si zadružne organizacije prizadevajo industrijo nacionalizirati in jo postaviti na zadružno podlago. Tako je došlo do ustanovitve tvornice prediva v Sonti in Vukovaru in sladkorne tvornice v St. Sivcu.

Iz računskega zaključka zveze za leto 1926 povzamemo, da je imela zveza: vplačanih deležev 283.000 Din, rezerve 175.683 Din, hranilnih vlog za 301.356 Din, posojilo ministrstva za agrarno reformo je znašalo 16.600.714 Din, druga izposojila pa 2.165.220 Din in čisti dobiček 136.883 Din. Krediti, ki jih je zveza dovolila, so znašali 19.645.276 dinarjev.

K. K.:

Rente in amortizacije.

Ob prehodu iz nestalne valute v stabilno imajo naše posojilnice vedno pogostejše opravka z rentami in amortizacijami. Vedno pogostejše se zglašajo stranke, ki povprašujejo za amortizacijska posojila in hočejo pri tem doznati koliko odstotkov glavnice bi se moralo redno vsakega pol leta odplačevati, da bi bil dolg v določenem času poravnán, ali pa hočejo vedeti v kolikem času bo poso-

jilo vrnjeno, če dolžnik vrača vsako leto po 1, 2, 3 odstotkov glavnice itd. Pogosto se dogaja, da posojilničar sam ni v stanju v tem pogledu zadovoljiti stranko s kratkimi in točnimi pojasnili. Ali si tozadevno sam ni na jasnem ali pa mu ne dostaja časa, da bi na dolgo in široko računal ter bil končno še vedno v negotovosti da-li je računal pravilno.

Četudi so obrestni računi veliko bolj komplicirani od navadnega računanja obresti, hočemo v naslednjem pojasniti metode,

na podlagi katerih lahko vsakdo reši podobna vprašanja, bodisi z logaritmi ali brez uporabe istih.

Preidimo takoj k najprimitivnejšim nalogam obrestno obrestnih računov. N. pr. nam je stavljeno sledeče vprašanje: Koliko vrednost bo dosegla hranilna vloga v znesku po 3800 Din v 4 letih, če se vloga obrestuje po 5% in se narasle obresti koncem vsakega leta pripisujejo glavnici?

Vložena glavnica	Din 3800.—
narasle 5% obresti do konca	
prvega leta	„ 190.—
	skupaj Din 3990.—
prištevsji obresti za drugo leto „	199.50
	skupaj Din 4189.50
narasle obresti v tretjem letu „	209.47
	skupaj Din 4398.97
5% obresti v četrtem letu . . „	219.95
	Skupaj Din 4618.92

Prednavedeni primer pojasnuje, kako se računajo od prvotne glavnice redne obresti in kako te obresti donajajo zopet nove, vsled česar glavnica stalno narašča.

Vsakdo bo takoj uvidel, da je temu v resnici tako. Vsakomur pa je tudi jasno, da je prednavedeni način preračunavanja obrestnih obresti silno okoren in odročen, zlasti če je treba računati za daljšo vrsto let. Treba je torej najti lažji in krajši način.

Iz prednavedenega primera vidimo, da je glavnica po Din 3800.— narasla koncem prvega leta s prepisom 5% obresti na Din 3990.—. Vsak dinar je torej pridobil na vrednosti Din 0.05. Potem takem je bil vsak dinar vreden koncem prvega leta Din 1.05. Ako pomnožim vloženo glavnico t. j. Din 3800.— s številom 1.05, dobim znesek Din 3990.—, kar pomeni toliko, kot vložena glavnica po Din 3800.— s pripisanimi 5% obrestmi koncem prvega leta. Stanje glavnice

koncem prvega leta je pa zopet enako stanju iste glavnice začetkom drugega leta. Ako hočem ugotoviti, kolika bo glavnica koncem drugega leta, moram število Din 3800.— pomnožiti s številom 1.05 in ta zmnožek še enkrat pomnožiti z 1.05 itd. To pa zopet ne pomeni drugega kakor da pomnožimo prvotno vloženo glavnico tolikokrat z 1.05, kolikor let je bila glavnica naložena. Hkrati potenciramo (t. j. medsebojno množimo) število 1.05 tolikokrat, kolikor imamo v obračunu posameznih dob. Računsko izražamo to: 1.05^4 (izgovori ena cela nič pet k četrti potenci). Ako hočemo torej način prednavedenega računanja izraziti v računski formuli, zaznamujemo 3800×1.05 .

Kakor omenjeno, predstavlja število 1.05 vrednost enega dinarja s pripisom enoletnih obresti. Potem takem ima pri obrestno obrestnih računih končna glavnica poseben pomen. Ker je en dinar s pripisom 5% obresti narasel tekom enega leta na Din 1.05, imenujemo pravkar omenjeno število

— obrestni faktor —

za 5%. Ta obrestni faktor pa se stalno spreminja in sicer tako, da se vsako leto pomnoži. Tako n. pr. je obrestni faktor za 5%:

za I. leto =	1.05 =
„ II. „ =	1.102500 =
„ III. „ =	1.157625 =
„ IV. „ =	1.215506 = itd.

Ako torej pomnožimo število 3800 z 1.215506 dobimo znesek 4618.92, ki je enak iznosu skupne vrednosti vloge koncem četrtega leta.

Število 1.05 pa ni merodajno le za vrednost 3800 Din, temveč za vse mogoče zneske. Zato si lahko vpostavimo za določene odstotke enkrat za vselej tabelo za potence obrestnih faktorjev.

Da ne bo treba posameznim posojilničarjem posebej računati, priobčujemo v naslednjem za nekatere faktorje in potence tabelo.

Potence obrestnih faktorjev.

Leto	3%	3½%	4%	4½%	5%	6%
1.	1.030.000	1.035.000	1.040.000	1.045.000	1.050.000	1.060.000
2.	1.060.900	1.071.225	1.081.600	1.092.025	1.102.500	1.123.600
3.	1.092.727	1.108.718	1.124.864	1.141.166	1.157.625	1.191.016
4.	1.125.509	1.147.523	1.169.859	1.192.519	1.215.506	1.262.477
5.	1.159.274	1.187.686	1.216.653	1.246.182	1.276.282	1.338.226
6.	1.194.052	1.229.255	1.265.319	1.302.260	1.340.096	1.418.519
7.	1.229.874	1.272.279	1.315.932	1.360.862	1.407.100	1.503.630
8.	1.266.770	1.316.809	1.368.569	1.422.101	1.477.455	1.593.848
9.	1.304.773	1.362.897	1.423.312	1.486.095	1.551.328	1.689.479
10.	1.343.916	1.410.599	1.480.244	1.552.969	1.628.895	1.790.848
11.	1.384.234	1.459.970	1.539.454	1.622.853	1.710.339	1.898.299
12.	1.425.761	1.511.069	1.601.032	1.695.881	1.795.856	2.012.197
13.	1.468.534	1.563.956	1.665.074	1.772.196	1.885.649	2.132.929
14.	1.512.590	1.618.695	1.731.676	1.851.945	1.979.932	2.260.905
15.	1.557.967	1.675.349	1.800.944	1.935.282	2.078.928	2.396.559
16.	1.604.706	1.733.986	1.872.981	2.022.370	2.182.875	2.540.352
17.	1.652.848	1.794.676	1.947.900	2.113.377	2.292.018	2.692.773
18.	1.702.433	1.857.489	2.025.817	2.208.497	2.406.619	2.854.339
19.	1.753.506	1.922.501	2.106.849	2.307.860	2.526.950	3.025.599
20.	1.806.111	1.989.789	2.191.123	2.411.714	2.653.298	3.207.135
21.	1.860.295	2.059.431	2.278.768	2.520.241	2.785.963	3.399.563
22.	1.916.103	2.131.512	2.369.919	2.633.652	2.925.261	3.603.537
23.	1.973.587	2.206.114	2.464.716	2.752.166	3.071.524	3.819.749
24.	2.032.794	2.283.328	2.563.304	2.876.014	3.225.100	4.048.934
25.	2.093.778	2.363.245	2.665.836	3.005.434	3.386.355	4.291.870
26.	2.156.591	2.445.959	2.772.470	3.140.679	3.555.673	4.549.382
27.	2.221.289	2.531.567	2.883.369	3.282.010	3.733.456	4.822.345
28.	2.287.928	2.620.172	2.998.703	3.429.700	3.920.129	5.111.686
29.	2.356.566	2.711.878	3.118.651	3.584.036	4.116.136	5.418.387
30.	2.427.262	2.806.794	3.243.398	3.745.318	4.321.942	5.743.490

Primer: Koliko vrednost doseže glavni-
ca Din 8000.—, ako je naložena ob 5% ob-
restovanju 16 polnih let in se narasle obresti
letno pripisujejo k glavnici? — Vzemí tabelo
in poglej, kolika je potencia 5% obrestnega
faktorja za 16 let. Tu vidiš, da znaša po-
tenca 2.182.875; to število pomnoži z 8000,

nakar dobiš Din 17.463.—. Naložba se je to-
rej več kakor podvojila.

Z logaritmi moreš i sam zanesljivo in
pravilno računati ne le posamezne (zapo-
redne) potence za poljubne obrestne faktor-
je, temveč tudi poljubno končno vrednost
naložbe.

Kot primer navajam gornji slučaj. Najprej poišči logaritem za število 1.05; ta je 0.021.1893. Logaritem pomnoži s številom 16. Zmnožek = $1.05 \times 16 = \log 0,339.0288$. Zatem poišči log. od 8000,

ki je enak = log. 3,903.0900
Seštevaj oba, kar znaša log. 4,242.1188
in poišči numerus log. 17.463.—

V-slučaju, da se pripisujejo obresti k glavnici polletno, vzemi za podlago k potenciranju vedno višino polletnih obresti enega dinarja. Prva semestralna potencia 5% ob-

restnega faktorja dosega n. pr. 1.025, druga 1.050.625, tretja 1.076.891 itd.

Na podoben način lahko izračuniš vsako naložbo v poljubni višini in si tudi sam lahko narediš tabelo za posamezne obrestne faktorje do 50 in še več računskih dob. Tabelo, ki bo za posojilnico edino umestna reklama, obesi v pisarni na steno tako, da bo dostopna strankam.

Pojasnila, kako preračunavamo tabele za amortizacijska posojila, priobčimo v prihodnji številki.

Hibe naših blagovnih zadrug.

Znano je, da položaj naših blagovnih zadrug, vsaj nekaterih izmed njih, ni ugoden. Na glavni skupščini Zadrugne zveze se je v poročilu omenjalo, da so nekatere blagovne zadruge prišle že v l. 1926 v težave. In tudi l. 1927 ne bo v tem oziru ugodnejše, če ne slabše.

Zadrugarje, ki z žalostjo gledamo propadanje tako potrebne zadrugne panoge, zanimajo vzroki tega propadanja. Vriva se nam cel kup vprašanj. Ali je to seme pri nas vsejano v neobdelano zemljo, tako da propada ali pa se kvečjemu razvije v zamorjeno bilko? Ali je bila zemlja dobra in seme dobro, pa so nastopila neugodna vremena in lepo se razvijajočo cvetko zamorila?

Prvo se ne more trditi, da bi bilo pri nas seme blagovnih zadrug vsejano v neobdelano zemljo in bi torej moralo propasti. Pri nas je v tem oziru ledino oral že dr. Krek. In je bil neutrudljiv in neustrašen ratar, ki ga začetne težkoče niso ustrašile. Naše blagovno združništvo je prestalo svoje otročje bolezni že v času prvega Krekovega dela nekako do l. 1900. Najbolji dokaz temu so lepe blagovne zadruge, ki so bile ustanovlje-

ne že v prvih časih Krekovega zadrugnega dela in ki še danes lepo in uspešno delajo.

Potrditi pa moramo drugo vprašanje in priznati, da so kot posledica svetovne vojne nastopile posebne, v začetku vsaj navidezno zelo ugodne razmere, ki so se pa pozneje sprevrgle v najneugodnejše, kar jih je kdaj doživela trgovina in posebej blagovno združništvo.

Veliko pomanjkanje vseh vrst blaga, od konsumnega preko manufakturnega do galanterijskega, je naravno pobujalo trgovce k nezdravi spekulaciji, k navijanju cen. Zakon o pobijanju draginje ni nič pomagal, saj se je izvajal le proti branjevkam in sejmarjem. Zato se je ljudstvo za samopomoč in zaščito proti navijanju cen v dotedaj nezaslišani meri zatekalo k blagovnim zadrugam. In kjer je bilo le količkaj mogoče, so si ustanovili blagovno zadruge. Ustanavljanje blagovnih zadrug po vojni je bilo posledica pomanjkanja vseh vrst blaga in je bilo tudi naravna reakcija proti bohotno rastočemu blagovnemu oderuštvu.

Toda vrtinec vedno rastočih cen je potegnil v divji ples nezdrave špekulacije tudi marsikatero zadruge. Če je bilo mogoče dan za dnev več zaslužiti, čimbolj je dinar pa-

dal in se cene blaga še bolj dvigale, zakaj ne bi šli na široko? Zadrugę so kopičile zaloge, najemale korajžno posojila in razširjale svoj delokrog na nove panoge: manufakuro, lesno trgovino, deželne pridelke, jajca, sadje, izvoz, uvoz itd. Nič se ni razmišljalo, ali smo tudi na tem polju doma, ali stvar razumemo. Nič se ni vprašalo, kako bomo visoke dolgove vračali. Mislili so si mogoče nekateri, da bodo odplačevali dolgove vedno lažje, čimbolj bo denar padal, nič pa niso mislili na to, da bi bil mogoč tudi preokret, ki bi jim prevrnil ladjo in jih spravil na dno. Hotelo se je samo izrabiti konjunkturo, ko je trgovina šla sama od sebe, ko je vsak tepec lahko z uspehom trgoval. Ko se je pa veter zasukal in se naša valuta začela hitro, veliko prehitro dvigati, tedaj se je pokazalo, kdo je večš krmar. In pokazale so se naenkrat velike hiše, ki so jih delale nekatere blagovne zadrugę.

Temeljno načelo za podjetja, ki nočejo delati na tuj račun in tujo nevarnost je to, da **iz malega raste veliko**. Pri previdnem gospodarstvu, kakoršno mora biti ravno združno gospodarstvo, se mora podjetje iz svoje notranje moči razvijati na ven, širiti se v taki meri, v kakršni je v svoji moči in organiziranosti sposobno pridobivati si lastnih sredstev. Začetna sredstva morajo dati na razpolago člani kot **deležno glavnico**. Nadaljna sredstva si morajo zdrave zadrugę same pridobivati s skrbnim varčnim poslovanjem. To načelo so vpoštevali ročdalski pionirji že pred 80 leti in so dosegli čudežne uspehe.

Temu nasproti pa je veliko naših blagovnih zadrug v času prevrata in pozneje delalo temeljno napako, da so se ustanavljale, delale in nesorazmerno širile s tujimi sredstvi, na tujo nevarnost, največkrat s sredstvi in na nevarnost posojilnic in drugih upnikov, ki so dajali denar.

Če se zadruga širi iz svoje notranje sile in na račun svojih pridobljenih uspehov, se bo širila previdno in širila v panogah, ki so ji znane, ki jih obvlada. Če se pa sredstva lahko dobijo, tedaj zadruga prav hitro napravi neprevidnost in se začne širiti na polja, ki so ji tuja, ki jih ne obvlada in ki ji zrastejo čez glavo. Le tako je razumljivo, da so se zadrugę kar vse vprek vrgle na manufakuro, ki je ena najtežjih panog in ki jih je hudo udarila. Manufaktura zahteva veliko izkušnje, veliko strokovnega poznanja, točno poznanje konsuma in prvovrstne trgovske zveze. Jasno je, da tega blagovne zadrugę s svojim primitivnim poslovanjem niso nudile. Nekaterę zadrugę so tudi prešle na lesno trgovino, trgovino z jajci, trgovino s sadjem, na izvoz in uvoz, kar vse zahteva posebnega znanja, posebnih izkušenj. In ker tega pri vodstvu naših blagovnih zadrug ni bilo, so na teh poljih utrpele fiasko, utrpele prav občutne izgube.

Kmetijske nabavne in prodajne zadrugę bi se bile morale držati **svojega delokroga in ta je predvsem nabava kmetijskih potrebščin in le v omejenem obsegu prodaja kmetijskih pridelkov**, pa še to ne na svoj račun in na svojo nevarnost, ampak na račun in nevarnost članov. Reš, da je ideal, da bi kmet vse kar potrebuje, tudi manufakuro in galanterijo dobil v svoji zadrugi, in da bi zopet vse, kar ima za trg, prodajal le potom svoje zadrugę. Toda za tako obsežne in tako delikatne naloge naše primitivne blagovne zadrugę, pri katerih se zlasti za vse odgovorno načelstvo malo ali prav nič ne razume na trgovino, niso in še dolgo ne bodo sposobne. Take naloge bodo zmogle vršiti edino v strogi centralizaciji v veliki blagovni centrali, da bi le kot podružnice po nalogu in za račun centrale kupovale in prodajale. Za tako uvidevnost in tako disciplino pa naše blagovne zadrugę še dolgo ne bodo dorasle.

Pa tudi centrale, ki bi bila kos tem nalogam, pri sedanjih razmerah še ne moremo postaviti, ker nimamo za to stvar ljudi. Če pa ne v centralizaciji, bi mogle blagovne zadrugе obvladati tako obsežno nalogo le s prvovrstnimi, strokovno izvežbanimi poslovodji, ki bi bili enako sposobni, kakor pošteti. Imamo sicer posamezne izborne poslovodje. Na splošno pa trgovsko sposobni in izvežbani poslovodje ali k zadrugam sploh ne gredo, ali pa gredo samo prehodno, da si ustvarijo tla in sredstva za lastno trgovsko podjetje. Navadno potem zadruga preneha, pade kot žrtev dobrega konkurenčnega trgovca, ki je nekdanji poslovodja zadrugе.

Druga velika hiba, ki so jo naše zadrugе zagrešile, je bila **neprevidnost, neskrbnost**, s katero so v dobrih letih, v časih visoke trgovske konjunktore takorekoč razmetavale lastna sredstva, mesto da bi si zbirale iz dobičkov če ne javne pa vsaj skrite rezerve za morebitne nesreče, za hude čase, na katere more vsakdo misliti v dobrih časih. Proti tej zahtevi previdnosti so naše zadrugе menda mislile, da bodo vedno trajali zlati časi za trgovino. Pa so razmetavale sredstva, deloma v nesorazmerno visoko režijo, deloma v nerentabilne investicije, deloma v neprevidne in njim tuje kupčije brez kalkulacije in brez potrebnih informacij, iz katerih je bilo že naprej vidno, da mora nastati zguba oziroma dubioza. V nekaterih slučajih se je celo članom po nepotrebnem razmetaval dobiček v obliki novoletnih in drugih nagrad, češ, da se jih bo s tem bolj privezalo na zadrugo.

Nadaljna velika hiba blagovnih zadrug je bila pri nas **pomanjkljiva organizacija**. Če govorimo o organizaciji, mislimo dvoje: organizacijo članov kot odjemalcev zadrugе in organizacijo obrata zadrugе same. Organizacija članov kot odjemalcev zadrugе ni bila težavna. Saj so jih gnali v zadrugo trgov-

ci sami z neumestnim navijanjem cen. Pa tudi vsled pomanjkanja blaga so člani radi plačali deleže in vstopili v zadrugo, da so le dobili blago. V kolikor se je pri organizaciji članov grešilo, je edino to, da so se od njih zahtevali tako malenkostni deleži v primeri s cenami blaga in v primeri z obratno glavnico zadrugе, da je bila deležna glavnica prava malenkost proti obratni glavnici.

Slabo pa so izvedle naše blagovne zadrugе organizacijo obrata samega. Ni se premislilo, koliko nastavljenec je nujno potrebnih. Ni se premislilo, kakšno plačo v najboljšem slučaju zasluži nastavljenec. Ni se predelavala kalkulacija v načelstvenih sejah, da bi bilo to vedno neobhodno, mesto da se je prepuščalo vse poslovodji. Ni se mislilo, kako bi se zlasti važna postavka režije, to so obresti od izposojenega kapitala znižale s tem, da bi bila zaloge čim manjša in da bi bile tudi prodaje na kredit članom čim inanjše. Zlasti pa se je pri organizaciji pozabilo na poglavitno zahtevo vsakega trgovskega obrata, **na kontrolo**. Zaupalo se je in prepuščalo se je vse eni osebi, ne glede na to, ali je sposobna, ali je zanesljiva, ali je na mestu. Režijske postavke, obresti, plače, najemnine, voznine, pisarniške potrebščine, dalje kalkulacijo samo, vse je imel poslovodja v rokah. Načelstvo mu je vse prepustilo, le odgovornost je po zakonu in pravilih ostala za vse na načelstvu.

In tako se je v časih ugodne trgovske konjunktore še nekako vozilo in izhajalo. Ko pa je promet vsled padlih cen blaga in vsled splošne krize postal manjši in ko se je bilo treba zadovoljiti z manjšim dobičkom, se je začela uveljavljati v vsej svoji teži neorganiziranost obrata. Začele so se hibe obrata kazati v svojih posledicah: **v neugodni bilanci z večjo ali manjšo izgubo**. Ker pa si je bil poslovodja pridobil nezaslužen vpliv in zaupanje v ugodnih časih, tako da mu tudi

previdni in skrbni člani načelstva niso upali več ugovarjati, je po navadi svoj vpliv in svojo moč izrabljaj v neugodnih časih za to, da je načelstvu prikrival resnično stanje zadruga, da je obrat na odgovornost načelstva nadaljeval kljub temu, da je bila vsaka nadaljna prodaja le povečevanje zgube in vsako nadaljno življenje zadruga le novo in novo kopičenje dolgov, vsled previsokih režij in vsled neorganiziranosti obrata.

To so bile nekako poglavitne hibe, ki so

jih naše blagovne zadruga v času po prevratu zagrešile. Navajamo jih v razumevanje, kako da so nekatere blagovne zadruga zabredle tako globoko. Navajamo jih pa tudi kot opozorilo obstoječim zadrugam, ki so se v času krize mogle obdržati nad razburkanimi valovi gospodarskega življenja, da jih za svoje nadaljne poslovanje vpoštevajo, da jim v še obstoječi krizi ali v morebitni še hujši krizi te hibe ne postanejo usodopolne.

50-letni jubilej Ljudske hranilnice in posojilnice v Ormožu.

Pomemben jubilej je obhajala Ljudska hranilnica in posojilnica v Ormožu, ko je občni zbor odobril poročilo in računski zaključek za **petdeseto upravno leto 1926.**

Redke so zadruga zlasti pa posojilnice v Sloveniji, ki bi imele za sabo že 50 let dela, 50 let požrtvovalnega, nesebičnega in vztrajnega dela po načelu krščanske ljubezni do bližnjega za občo korist in dobrobit.

50-letni jubilej te posojilnice pa je tembolj pomemben, ker je na občnem zboru mogel načelnik zadruga g. Tomaž Korpar pred zbranimi člani z zadovoljstvom poročati, da zavod lepo napreduje in se razvija, da pri svojem delovanju zasleduje glavni namen, da navaja ljudstvo k varčnosti ter da iz zbranih ljudskih prihrankov daje posojila potrebnim in vrednim kmetovalcem po čim nižji obrestni meri.

Kakšne uspehe je zavod dosegel ob svojem 50-letnem jubileju, o tem najboljšo govorijo številke iz njegove bilance in iz denarnega prometa zavoda. Celokupni promet v letu 1926 je znašal Din 5,513.995.— Vsota hranilnih vlog je dosegla Din 1,950.222.— Poleg tega izkazuje bilanca Din 18.481.— kot rezervni zaklad in Din 7,522.— kot čisti dobiček leta 1926. Od zbranih hranilnih vlog

je imela koncem 1926 zadruga Din 1,620.428 v posojilih in Din 168.601.— v posojilih na tekoči račun. Zadruga ima lastno stavbo.

Najboljši dokaz za veliko zaupanje, ki ga zavod uživa v svojem okolišu, pa je visoko število članov, ki jih je bilo koncem leta 889, z Din 3.431 vplačanimi deleži. Zavod, za katerega jamči neomejeno s celim premoženjem blizu 900 posestnikov, katerih večina so dobri kmetovalci, nudi tako jamstvo za vioge, kakoršnega ne more nuditi nobena banka.

Zadruga je ob 50-letnem jubileju izdala skupno z računskim zaključkom tudi kratek opis postanka in razvoja posojilnice, iz katerega prinašamo nekaj podatkov.

Ustanovljena je bila 2. prosinca l. 1876 pod nazivom »Ormoška posojilnica«. Največje zasluge za ustanovitev ima notar dr. Geršak, ki je ob 25-letnem jubileju l. 1901 izdal priložnostno knjigo »Ormoški spomini«.

Ob koncu preteklega stoletja je nastal med Slovenci v Ormožu razkol, katerega posledica je bila ustanovitev konkurenčne »Okrajne posojilnice«. Dr. Geršak je moral tedaj v načelstvo in nadzorstvo svoje posojilnice pritegniti skoro same kmete. Le pred-

sednik nadzorstva je ostal preč. g. Albin Schwinger, župnik in dekan pri Sv. Miklavžu do svojega izstopa leta 1903. Posojilnica je kljub konkurenci dobro delovala.

Ob 25-letnici je imela sledeči odbor: dr. Geršak, načelnik, Franc Hanželič, načelnikov namestnik, Martin Ivanuša st., Andrej Muhič, Mihael Kukovec, Anton Janežič in Jurij Dogša. Namesto Hanželiča, ki je prostovoljno odstopil, je bil še isto leto izvoljen v načelstvo Anton Meško iz Lahonec, ki še sedaj deluje v načelstvu.

Leta 1901 je posojilnica izgubila svojega ustanovitelja in 35-letnega načelnika dr. Geršaka. Občni zbor je namesto pokojnega izvolil za načelnika najstarejšega odbornika g. Tomaža Korparja, ki še danes skrbno in požrtvovalno vodi posojilnico.

Po smrti dr. Geršaka je preživela posojilnica najhujšo krizo. Nasprotniki so hujskali ljudi, naj dvigajo vloge. Začel se je naval na zavod in pisarna je bila vsak dan polna vlagateljev, ki so zahtevali vloge. Le skrajni previdnosti, potrpežljivosti in požrtvovalnosti odbornikov, kakor tudi trudu nadrevizorja Pušenjaka se je posrečilo v najhujšem času zavod ohraniti. Celo Zadružna zveza v Celju, pri kateri je bila posojilnica včlanjena, je odpovedala kredit K 34.000.— in je vložila celo tožbo. V tej stiski se je obrnilo načelstvo do Zadružne zveze v Ljubljani, ki je velikodušno priskočila na pomoč s 35.000 K. Vedar je morala posojilnica v tem hudem času prodati svoj obsežni vinograd v Litmerku, da je mogla izplačati najnujnejše terjat-

ve in da ni bilo treba izterjavati posojil od dolžnikov - kmetov.

L. 1926 je obhajala posojilnica svoj 50-letni jubilej s sv. mašo za ustanovitelja dr. Geršaka ter vse umrle odbornike in člane, na kar je sledila slavnostna seja. Seje so se udeležili vsi sedanji in vsi prejšnji funkcionarji zadruga, ki še živijo. Ta seja je tudi sklenila, da se posojilnica odslej imenuje »Ljudska hranilnica in posojilnica v Ormožu«.

Ob 50-letnici so bili funkcionarji zadruga v načelstvu: Tomaž Korpar, načelnik, Anton Meško, njegov namestnik, Martin Ivanuša, pos. in župan v Frankovcih, odbornik, Franc Škrman, posetnik v Humu, odbornik, Peter Sadravec, pos. in industrijalec v Ormožu, odbornik, Franc Paulinič, pos. v Loperšicah, odbornik in Anton Venta, pos. v Oslušovcih, odbornik. V nadzorstvu pa Avgust Kreutz, pos. v Ormožu, predsednik, Ivan Ivanuša, pos. in župan v Humu, Alojz Janžekovič, pos. in oblastni poslanec v Škrjancih, Andrej Korpar, pos. v Oslušovcih in Ivan Kuharič, pos. v Lešnici, tajnik Drago Hraba.

Naše iskrene častitke zavodu, ki slavi pomembni jubilej z lepo bilanco! Naše častitke pa tudi možem v vodstvu zavoda, ki izvršujejo odgovorno nalogo in ki pomagajo gospodarskemu napredku celega okoliša! Naše častitke tem možem zlasti radi tega, ker najdejo v današnjih časih materijalizma in dobičkarstva v sebi dovolj moralnih sil za nesebično in odgovorno združeno delo. Daj Bog, da bi ti možje našli vedno vredne, enako skrbne in enako nesebične naslednike!

© © © VPRAŠANJA IN ODGOVORI © © ©

Vprašanje 24: Na občnem zboru se je sklenilo, da ima načelstvo tukajšnje posojilnice pravico prodati posojilnično poslopje,

ako se najde primeren kupec. Prosimo pojasnila, kako bi se morala v slučaju prodaje podpisati kupna pogodba od strani zadruga.

Ali je veljavna, če podpišeta pogodbo samo dva člana načelstva? (Hp. v Sv. K.)

Odgovor: Kakor vsako drugo listino mora tudi prodajno pogodbo podpisati Vaše načelstvo na način, ki je predpisan v Vaših pravilih. Tu je v § 20 rečeno, da podpisuje načelstvo v imenu zadruga na ta način, da se podpišeta dva člana načelstva pod firmo zadruga. Ta predpis pravil, ki je merodajen za vse slučaje, je merodajen tudi za podpis prodajne pogodbe.

Vprašanej 25: Prosimo pojasnila, kakšna taksa se more zahtevati za legalizacijo podpisov članov načelstva in če je treba kolkovati blagajniški dnevnik. (Hp. v St. L.)

Odgovor: Sporočamo Vam, da se za nobeno legalizacijo podpisov članov načelstva ne more zahtevati taksa. V naredbi ministrstva financ z dne 25. 12. 1923 št. 43322 Ur. list 1/3 iz l. 1924 so natančno navedeni slučaji, v katerih nastopi pristojbina prostost. Takoj na drugem mestu je rečeno, da so zadruga oproščene taks za vse overitve podpisov upravnega odbora (načelstva).

Tudi dolžniku, kadar gre legalizirati svoj podpis na zadolžnici na vknjižbo, ni treba plačevati takse. Ista naredba namreč določa, da ni treba plačati takse za potrditev obligacij (zadolžnic zadrušnikov), če jemljejo denar na posodo od svojih zadrug.

Blagajniškega dnevnika Vam ni treba dati kolkovati. Po odločbi generalne direkcije posrednih davkov od 30. decembra 1925 št. 84.559 Ur. list št. 21 iz l. 1926 se nanaša oprostitev plačevanja taks tudi na potrditev knjig. Vsled tega ni treba dati nobene poslovne knjige kolkovati.

Vprašanje 26: Kakšno odškodnino naj dobijo funkcionarji naše zadruga, ki včasih izgubijo pol dneva, pa tudi cel dan radi zemljeknjižnega zavarovanja posojil?

(Hp. v Č.)

Odgovor: Sklepanje o tem je avtonomna zadeva posojilnice, vendar bi Vas pa pri tem opozorili na sledeče: 1. Odborniške funkcije pri posojilnici so po rajfajzenskem načelu **neplačane častne službe v občo korist**, oziroma v korist članov posojilojemalcev. 2. Posojilnica mora pri dovoljevanju posojil stremeti predvsem za tem, da so krediti res ceneni. Torej mora biti obrestna mera za posojila kolikor mogoče nizka, zavarovanje posojila pa združeno s čim manjšimi stroški. 3. Naposled naj se pri rajfajzenskih posojilnicah dajejo pretežno posojila na osebno poroštvo za največ štiriletno dobo, ker so posojila na vknjižbo združena ravno s prevelikimi stroški. Seveda če je vknjižba potrebna.

□ | □ | □ | □ ZADRUŽNIŠTVO. □ | □ | □ | □

Dr. Korošec o bolgarskem zadružništvu. Predsednik Zadružne zveze v Ljubljani in obenem predsednik Glavne zadružne zveze v Beogradu g. dr. Korošec se je v juniju tega leta mudil par dni v Bolgariji. O svojih vtisih z bolgarskega potovanja je objavil v »Socialni misli« (št. 7-8) članek, iz katerega pri našamo odstavek, ki zadeva zadružništvo.

»Na mnogoštevilnih zgradbah in napisih

✓ Sofiji se vidi, da je zadružništvo med Bolgari zelo važen činitelj. Zadruga imenujejo kooperacije, bolgarskega imena nimajo. Zadrug je okoli 2000, zadružnih zvez in central 14. Preko 50% je kreditnih zadrug, na drugem mestu so konsumne in na tretjem proizvodne zadruga. Tudi zavarovalnice so povečini osnovane na zadružnem temelju in sicer jih je nad 30 po številu. Kakor povsod

po vojski, tudi bolgarskim zadrugam manjka denarja, tako da ne morejo v zadostni meri služiti potrebam zadrugarjev. Slovenci zanimajo najbolj proizvajalne zadruge, ker smo v tej stroki Slovenci še vedno početniki. Bolgari imajo blizu 100 obče-koristnih zadrug, vinogradniško-vinarskih blizu 30, nadalje nekaj tobačnih, mlekarskih, čebelarških, vrtnarskih, sadjarskih, ribolovskih, mlinarskih, vodnih in drugih zadrug v manjšem številu. Tudi obrtnih zadrug je okoli 30, ki imajo v Sofiji lepo urejeno skupno prodajalno s fiksnimi cenami. Industrija je v lepem razvoju, deloma tudi na kooperativni podlagi. Tekstila predeluje lan, konopljo, domači bombaž in volno. Najjačja je volneno-tekstilna industrija, za njo laneno-konopeljska in vrvarska. Vendar je uvoz tuje tekstile še vedno velik, po vojski posebno iz Italije.«

Glavna skupščina Zadrुžne zveze je sklenila poslati poljedelskemu ministru sledečo resolucijo:

Čast nam je predložiti Vam resolucijo glavne skupščine Zadrुžne zveze v Ljubljani z dne 9. junija. Glavne skupščine se je udeležilo 112 zastopnikov kreditnih zadrug in 61 zastopnikov nekreditnih zadrug. Resolucija je bila prebrana, sklenjena soglasno in se glasi:

»Zadrugarji, zbrani na glavni skupščini Zadrुžne zveze v Ljubljani dne 9. junija prosijo gospoda ministra za poljedelstvo in vode, da se v Škofji Loki nameravana mlekarška šola v teku tega leta ustanovi in začne z delom.

V Sloveniji, ki spada glede pridelovanja žita med pasivne pokrajine, tvori živinoreja z mlekarstvom temelj kmetijskega gospodarstva.

Ker prevladuje mala in srednja kmetija je rentabilnost mlekarškega gospodarstva mogoče doseči edino z organizacijo kmeta

v mlekarških zadrugah. Mlekarske zadruge pa trpijo danes vsled pomanjkanja strokovno naobraženih in izvežbanih mlekarjev, vsled česar so izdelki naših mlekarjev kvečjemu srednje kakovosti, gotovo pa negodni za izvoz.

Da se izobrazijo in izvežbajo dobri mlekarji, je takojšnja ustanovitev mlekarške šole v Sloveniji neobhodna in sicer s sedežem v Škofji Loki. Prikladnost Škofje Loke za svrhu šole so že ponovno ugotovile strokovne komisije. Le pri zadostnem številu dobrih mlekarjev more postati naše mlekarško gospodarstvo rentabilno in se s tem rešiti naše mlekarško združništvo nazadovanjem ali celo propadom.«

Predlagajoč Vam to resolucijo Vas istočasno prosimo gospod minister, da se v interesu napredka mlekarške organizacije v Sloveniji pa tudi v vseh ostalih pokrajinah države, ki se pečajo z živinorejo, za zadevo toplo zavzamete. Samo pri naši Zvezi je včlanjenih 32 mlekarških zadrug, ki že pet let težko pričakujejo ustanovitve mlekarške šole.

Ljubljana, 10. junija 1927.

Zadrुžna zveza v Ljubljani.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani je imela dne 23. maja t. l. svoj občni zbor. Iz poslovnega poročila je razvidno, da je lansko leto k Zvezi pristopilo 22 novih zadrug, 3 so pa odpadle, tako da je štela Zveza koncem leta 139 članic. Najbolj so napredovale kmetijske produktivne zadruge, obrtniške pa so nazadovale. V preteklem poslovnem letu je Zveza izvršila 58 rednih revizij in 3 izredne. Podpirala je zadrुžno šolo in 8 njenih učencev. Blagajniški promet Zveze je znašal 125.394.403 Din. Vloge v tekočem računu so narastle in so koncem leta znašale 12 milijonov 281.318 Din. Čisti dobiček je znašal 11.442 Din.

Priznanje. Odbornik Hranilnice in posojilnice Slovenjgradec g. Luka Pogač je bil odlikovan z redom sv. Save za priznanje zaslug za povzdigo in napredek kmetijskega gospodarstva. V tem odlikovanju vidimo tudi odlikovanje združnega dela. Odlikovani Luka Pogač namreč že 22 let vrši odborniško dolžnost pri Hranilnici in posojilnici v Slovenjgradcu, pri kateri je bil tudi soustanovitelj. Delu slava, delu čast!

Smrtna kosa. Dne 2. julija t. l. je preminul posestnik Jožef Kristanc, ki je bil 26 let odbornik in deloma načelnik Hranilnice in posojilnice v Šenčurju pri Kranju. Dne 6. julija pa je zatisnil za vedno svoje oči dolgoletni predsednik Prvega delavskega konsumnega društva na Jesenicah g. Anton Preželj. Oba sta bila zvesta združnika in sodelavca v združnem pokretu. Bodi jima ohranjen časten spomin.

GOSPODARSTVO.

Ustanovitev Gospodarskega sveta. Na temelju čl. 314 finančnega zakona je ministrski svet sprejel uredbo o ustroju Gospodarskega sveta pri ministrstvu za trgovino in industrijo.

Naloga tega sveta je, da na zahtevo resortnih ministrov daje svoje mnenje in da stavi predloge o vprašanih, ki se tičejo gospodarske, socialne in finančne politike države. Gospodarski svet bo štel 30 članov. Postavlja jih trgovski minister na predlog trgovskih, obrtniških in industrijskih zbornic ter drugih gospodarskih organizacij.

Posamezne zbornice so zastopane tako: Trgovska, industrijska in obrtniška komora v Beogradu pošlje v gospodarski svet vsaka po enega člana, Trgovska in obrtniška zbornica v Zagrebu 3 člane, in sicer po enega za trgovino, industrijo in pomorstvo, Sarajevska zbornica dva člana, in sicer po enega za trgovino in obrt, ostale zbornice pa pošljejo v gospodarski svet samo po enega člana.

Dalje dobi mesto v Gospodarskem svetu en član na predlog Centrale industrijskih korporacij v Beogradu, en član na predlog Udruženja rudarskih podjetnikov v Beogradu, en član na predlog Udruženja bank v

Beogradu, en član iz Zveze denarnih zavodov in zavarovalnih družb v Zagrebu, en član Glavnega združnega saveza v Beogradu, en član Glavnega saveza srbskih zemljoradniških združenj v Beogradu, en član Hrvatskih zemljoradniških združenj v Zagrebu, en član Združne zveze v Ljubljani, en član Saveza zemljoradniških združenj v Sarajevu, en član se pa imenuje na predlog Centralnega tajništva delavskih zbornic. Razen tega lahko vsi ministri gospodarskih resortov predlagajo po enega zastopnika, ki bo ravnopraven z ostalimi svetniki. Člani Gospodarskega sveta se postavljajo za dobo enega leta. Služba je častna. Svetniki imajo pravico do brezplačne vožnje na državnih železnicah in parobrodih. Svet se sestavlja na poziv trgovskega ministra, ki določa tudi dnevni red.

Jugoslovansko trgovsko brodovje. Poročilo morsko-prometnega ravnateljstva v Splitu javlja, da obstoji jugoslovansko trgovsko brodovje iz 147 parnikov, na katerih je zaposlenih 27.886 mornarjev. Daljna plovba zaposluje 37 parnikov z 81.059 tonami. Kakor vidimo, so naše trgovske ladje še zelo majhne.

8. redni občni zbor Mizarске zadruge v Št. Vidu nad Ljubljano, r. z. z n. z., se bo vršil dne 31. julija 1927 ob 9. uri dopoldne v zadrudni pisarni. 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Konzumne zadruge v Gornjemgradu, r. z. z o. z., se bo vršil v nedeljo dne 31. julija 1927 ob 13. uri v prostorih g. Mikuža. 1. Čitanje revizijskega poročila. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Likvidacija zadruge. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilce in posojilnice v Cirkovcah, r. z. z n. z., se bo vršil dne 31. julija 1927 ob pol 8. uri po rani službi božji v posojilničnem prostoru. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač.

zaključka za leto 1926. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Redni občni zbor Strojne zadruge v Cirkovcah, r. z. z o. z., se bo vršil dne 31. julija 1927 ob 8. uri dopoldne v posojilničnem prostoru. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Ljudske posojilnice v Hrastniku, r. z. z n. z., se bo vršil dne 21. avg. 1927 ob 7. uri zvečer v uradnih prostorih. 1. Odobritev računskega zaključka za leto 1926. 2. Sprememba pravil. 3. Volitev novega načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Organisti, ki je z najboljšim uspehom absolviral Orglarsko šolo v Ljubljani in je kot začetnik vpeljan tudi v zadrudno poslovanje, išče primerne mesto. Ponudbe na Anton Drmota, Kropa, Gorenjsko.

GOSPODARSKA ZVEZA

notira sledeče brezobvezne cene:

GNOJILA: Kajnit	Din	90—
Kalijeva sol 42% po	"	170—
Rudniški superfosfat 16%, vreče po 50 in 100 kg po	"	92—
Tomaževa žilindra 18%, vreče po 100 kg po	"	155—
CEMENT v juta vrečah, splitski „Titan“ ali „Salona“	"	58—
cene veljajo pri odjemu originalnih vreč, pri vagonških pošiljtvah se cene primerno znižajo na fko vsaka postaja.		
KRMILA: Klajno apno v vrečah po 50 kg	Din 4—, pri manjšem odjemu	Din 5—
Lanene tropine po	"	3:40
Otrobi drobni po	"	2—
debeli	"	2:40
Živinska sol, rudeča	"	2—

VINOGRADNIŠKE IN KMETIJSKE POTREBŠČINE:

Galica modra po najnižji ceni	Din	7—
Žveplo „Floristella“, dvojnoračinirano po	"	3:75
Trierji (žitni čistilniki) trvdke „Heid“, znamka I A po	"	2.400—
Trierji (žitni čistilniki) trvdke „Heid“, znamka I B po	"	2.300—
Mlatilnice na ročni in gepeljni pogon po	"	2.200—
Mlatilnice na gepeljni pogon s siti in tresali po	"	4.800—
Gepeljni na 36 obratov po	"	3.500—
Gepeljni na 24 obratov po	Din 2.500— do	" 3.000—
Slamoreznice na motor po	"	4.000—
Okopalniki	"	1.000—
Ročne slamoreznice	Din 1.600— do	" 3.000—
Stiskalnice za grozdje	1.500—	" 2.000—
Milni za sadje po	1.920—	" 2.800—
Reporeznice	"	450—
Robkači za koruzo	"	1.400—
Plugi železni	"	500—
Gnojnične sesalke	Din 750— do	" 1.000—

Poleg tega so na razpolago vsakovrstni poljedelski stroji kakor: čistilniki (pajtelni), brane poljedelske in travniške, brzoparilniki, vodne sesalke, brusi za kose, kose itd.

POSLOVNE KNJIGE IN TISKOVINE.

Vse članice opozarjamo, da ima Zveza v zalogi vse knjige in tiskovine, kakor jih zahteva poslovanje kreditnih, blagovnih, produktivnih in drugih vrst zadrug. — Mnoge tiskovine nudijo za poslovanje znatno olajšanje in zasigurajo pravilnost kot npr. zapisnik o občnem zboru, vloga na sodišče, rač. zaključek. — Zveza z naročanjem na debelo zasigura tu najnižje cene.

V sledečem podajamo cene za najvažnejše tiskovine (I.), knjige (II.) in vzorna pravila (III.):

I.	Komad	Komad	
Rač. zaključki za hranilnice in posojilnice	Din —50	Blagajniški dnevnik 100 listov	Din 45.—
" " za blagovne zadruge	" —50	" " 200	" 75.—
Zapisnik o rednem občnem zboru	" —50	Knjiga tekočih računov 50 listov	" 40.—
Vloga na sodišče (sprememba v načelstvu, ali sprememba pravil)	" —50	" " 100	" 65.—
Vloga na okrajno glavarstvo (predložitev računskega zaključka)	" —50	" " 200	" 120.—
Izpiski iz knjige hranilnih vlog	" 1.—	Amerikanski journal za blagovne zadruge	" 200.—
Izpiski iz knjige posojil	" 1.—	Knjiga denarnih listkov 100 strani	" 15.—
Tiskovine za izvl. tek. rač.	" —30	Knjiga pristopnic 50 listov	" 12.—
Zadolžnice na poroštvo	" —75	" " 100	" 16.—
Zadolžnice na vknjižbo	" —75	Knjiga odstopnic	" 6.—
Zadolžnice na amortizacijo	" —75	" porokov	" 20.—
Prošnje za posojilo	" —50	Knjiga nepremičnega inventarja	" 50.—
Pogodba za kredit v tek. rač.	" —75	Blagovni skontro	" 75.—
Obrestne tabele (na kartonu 3½% do 6%)	" 2.—	Nakupna prodajna knjiga	" 75.—
" " 6¾% do 7% (na papirju)	" 3.—	Štrace	" 105.—
" " 7½% do 8½%	" 3.—	Deležna knjige 100 listov	" 45.—
" " 9% do 10%	" 3.—	Deležna knjige 200 listov	" 75.—
Listek za izplačilo vloge	" —10	Blago-oddajni blok	" 24.—
Listek za izplačilo posojila	" —10	Hranilne knjižice (lično vezane v šagrinpapir)	" 4.—
Opomin dolžniku	" —10	" " (vezane)	" 3.—
Opomin porokom	" —10	" " (broširane)	" 1.—
Zemljknižni predlog (list)	" —40	Zadružno-posojilne knjižice	" 3.—
		Knjižice za imetnike tekočega računa	" 4.—
		Knjižice za električni tok	" 1.50
		Imenik zadrudnikov 20 listov	" 20.—
		Imenik zadrudnikov 30 "	" 25.—
		Imenik zadrudnikov 40 "	" 30.—
		Knjiga porokov	" 20.—
		Knjiga odstopnic (broširano)	" 5.—
II.	Komad	III.	Komad
Knjiga hranilnih vlog 50 listov	Din 60.—	Pravila za hranil. in posojil. (Rajteis.)	Din 2.—
" " " 100 "	" 105.—	Pravila za hranil. in posojil. (Schulz.)	" 2.—
" " " 200 "	" 190.—	Pravila za kmetijske nabavne in prodajne zadruge	" 2.—
Knjiga posojil 50 listov	" 65.—	Pravila za živinorejske zadruge	" 2.—
" " " 100 "	" 110.—	Pravila za kmetijska društva (strojne zadr.)	" 2.—
" " " 150 "	" 155.—	Pravila za mlekarne zadruge	" 2.—
Razdelnik za kreditne zadruge 50 listov	" 60.—	Pravila za zadružne elektrarne	" 2.—
" " " " 100 "	" 100.—	Pravila za zavarovanje goveje živine	" 2.—
" " " " 150 "	" 140.—		
Razdelnik za nedelarne zadruge 24 listov	" 40.—		
" " " " 50 "	" 60.—		
" " " " 100 "	" 100.—		